

Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde

Besøksadresse
Statskog
9321 Moen

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642224+47 95 21 05 35
fmtrbmb@fylkesmannen.no

Saksbehandler Bjørn Morten Baardvik

Vår ref. 2022/6283 -

Dato 30.06.2022

Könkämä sameby, - tillatelse til barmarkskjøring med ATV, i forbindelse med kalvemerking Cievccasjavre sommerboplass Lainiovuoma, Øvre Dividal nasjonalpark 2022.

Vedtak:

Med hjemmel i forskriften for Øvre Dividal nasjonalpark § 3 pkt. 6.3.d og 6.3.egir styret for Øvre Dividal nasjonalpark med dette Könkämä sameby tillatelse til å bruke ATV for barmarkskjøring til Lainiovuoma sameby ved Cievccasjavre, i forbindelse med Lainiovuoma samebys kalvemerking.

Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- 1) Tillatelsen gjelder for perioden 09.07 – 30.07. 2022
- 2) Tillatelsen gjelder kun medlemmer av Könkämä sameby, som driver aktiv reindrift, og omfatter bare kjøretøy som skal brukes til transport for identifisering og merking av dyr som har blandet seg med Lainiovuomas flokk i løpet av vinteren og våren.
- 3) Tillatelsen gjelder for 1 tur retur med inntil -1 - stykk ATV/motorsykel, uten tilhenger i den perioden Lainiovuoma har dyr i merkegjerdet ved Cievccasjavre.
- 4) Det må søkes særskilt, dersom det skal benyttes tilhenger på noen av kjøretøyene.
- 5) Tillatelsen gjelder for kjøretrasee fra Devddisjavre til Cievccasjavre etter samme trasee som barmarkskjøretøyer Lainiovuoma bruker.
- 6) Könkämä sameby har bestemt at dispensasjonen skal benyttes av:

Navn	Registreringsnummer
Nils Tuornas Hurri	YBA20X

Nils Ola Labba	BDD34K
Lars Johannes Labba	CEB957
Biera Niillas Paivio	ZOMooT
Marja-Meele	LXD09L

7) Kjøringen skal skje på en måte som i minst mulig grad setter varige spor i terrenget eller skader vegetasjonsdekket.

All motorferdsel i utmark skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade på natur og mennesker. Mislighold medfører inndragning.

Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet, Trondheim. Eventuellklage sendes gjennom styret for Øvre Dividal nasjonalpark.

Dette vedtaket fritar ikke Könkämä sameby fra å innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Det vises til søknad fra Könkämä sameby i e-poster av 28.06.22 og 29.06.22, samt telefonsamtale med Per Olof Nutti 01.07.22

Søknaden

Könkämä sameby søker om motorisert ferdsel for 5 av samebyens medlemmer. Samebyen skal delta i kalvemerkingen på Cievccasjavre.

Historikk

Ved utvidelsen av nasjonalparken fikk Lainiovuoma Sameby tillatelse til bruk av et begrenset antall motorkjøretøyer til barmarkskjøring ved inndriving av rein til merkegjerdet. Lainiovuoma fikk etter særskilte forhandlinger med forvaltningsmyndigheten, justert denne tillatelsen til også å omfatte bruk av et begrenset antall ATV. Tillatelsen er etter to år med utprøving av ordningen, nå gitt for 4 år, med evaluering neste år.

Under arbeidet med revisjonene av Lainiovuoma samebys tillatelse til barmarkskjøring ble forvaltningsmyndigheten gjort kjent med at også medlemmer fra nabobyene Lainiovuoma og Saarivuoma sameby kan ha et legitimt behov for deltakelse i kalvemerkingen ved Cievccasjavre.

I forbindelse med revisjon av praksisen omkring barmarkskjøring til Cievccasjavre, søkte også Saarivuoma og Könkämä sameby tillatelse til

barmarkskjøring for deltakelse på kalvemerking ved Cievccas. Begge samebyene fikk innvilget sine søknader i 2021.

I de seinere år har omfanget av barmarkskjøring etter traseen Devddesjavre - Cievccasjavre økt, - og muligens til et omfang som ligger utenfor den opprinnelige dispensasjonens rammer. Sporskader opp Devddesfjellet tyder på at denne drifts forordningen har vært lite bærekraftig, og at den samla belastning på området blir stor.

Det er sannsynlig at tilretteleggingen av ny kjøretrase øker barmarkskjøringen på strekningen Devddesjavre – Cievccasjavri. Det er en uheldig utvikling, da en økning i omfanget på barmark ikke er ønskelig, samt at det reduserer driftsgrunnlaget for Lainiovuomas helikoptertransport.

Både Lainiovuoma sameby og forvaltningsmyndigheten er enige om at omfanget av barmarkskjøring kan utvikle seg til å bli et større problem. I den forbindelse har forvaltningsmyndigheten signalisert at om omfanget av barmarkskjøringen øker slik at det går utover verneverdiene, eller verneformålet for parken, kan myndighetene begrense barmarkskjøringen til og fra Cievccasjavre.

Regelverket for nasjonalparken

Øvre Dividal nasjonalpark ble opprettet 9. juli 1971 og utvidet 1. desember 2006. Det er en egen forskrift for nasjonalparken. Formålet ved vernet av nasjonalparken er å ta vare på et stort område med innlandsnatur med litetekniske inngrep i den nordlige landsdelen, for å sikre en stor diversitet i økosystemer, et høyt biologisk mangfold og mange sjeldne arter, samt kulturminner. Det er særlig viktig å ta vare på variasjonsbredden av naturtyper i tilknytning til skog, myr og vassdrag. Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Motorferdsel er forbudt på land og vatn og i lufta under 300m i Øvre Dividalnasjonalpark ifølge forskriften § 3 pkt 6.1. Forvaltningsmyndigheten **kan** gi tillatelse til bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift, eller bruk av motorkjøretøy på barmark i nærmere avgrensede områder i forbindelse med reindrift jfr. forskriften § 3 6.3.d og e.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder også når forvaltningsmyndigheten gir tillatelser etter verneforskrifter. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-varprinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Styrets vurdering

Reindriftsloven om ATV bruk i verneområder:

Bruk av terrenggående kjøretøy på bar mark skal begrenses mest mulig og skal så langt mulig foregå i faste løyper. Motorisert ferdsel eller flyging inn i område vernet i medhold av naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77, skal foregå i samsvar med fastsatte forskrifter om vern.

Det er hjemmel i forskriften for nasjonalparken til å gi tillatelse til bruk av luftfartøy og motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift. Ifølge forskriften kan det legges opp til flerårige tillatelser.

Reindriftsloven om tilsyn, innsyn i andre flokker, skilling, og merking av rein.

Kalvemerking er en viktig del av reindriften. Etter det vi forstår av § 28 i reindriftsloven skal reiene holde tilsyn med sin rein slik at den ikke kommer utenfor lovlig beiteområde eller sammenblandes med annen rein. Men styret er kjent med at det ikke er uvanlig at sammenblanding med andre flokker kan skje.

Videre oppfatter vi reindriftslovens § 29. om Innsyn, til at medlemmer fra en sameby som har grunn til å tro at rein fra den har kommet inn i en annen samebys flokk, har rett til å besiktige flokken for å se om dens rein er i flokken.

Reindriftslovens § 31. tilsier at *Den som har rein i en flokk sammen med andre, kan kreve skilling for uttak av egne dyr. De andre som har rein i flokken, har plikt til å legge forholdene til rette for skilling. Ingen må forstyrre arbeidet under skillingen. Skilling bør finne sted før flokken forlater sesongbeiteområdet.*

Videre tilsier § 33. Plikt til merking av rein. All rein i det samiske reinbeiteområdet skal merkes med eierens merke.

Etter styrets oppfatning, vil både Saarivuoma og Könkämä sameby kunne ha behov for å ha folk inne i Lainiovuomas kalvingsgjerdet for å besiktige flokken, og for å skille ut/merke eventuell egen rein som har blandet seg sammen med rein tilhørende Lainiovuoma.

Styret vurderer det videre slik at begrenset motorferdsel, med formål å hente ut egen rein fra andres flokk, kan være nødvendig og hensiktsmessig, og at denne motorferdselen er nødvendig for å opprettholde vedtektenes passus om at området skal kunne brukes til reindrift.

Søknaden er vurdert i forhold til naturmangfoldloven (§ 7) som viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten gir tillatelser etter verneforskrifter. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), førevar- prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§10),

kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Motorferdsel med ATV kan forstyrre dyreliv og friluftsliv. Den transporten det søkes om her, har kort varighet, og berører kun en liten del av nasjonalparken etter løypa fra Devddesjavre til Cievccasjavri. Det er også på det rene at motorisert ferdsel med ATV kan føre til terrengslitasje med kjørespor. I bratte partier, og på blaute myrområder, kan det oppstå vannerosjons, og det skapes et terrengskadebilde som vil stå i mange år, og muligens må utbedres og revegeteres for at sårene skal gro.

Vi vurderer det slik at bruk av helikopter til frakt av utstyr opp til sommerboplassen er den mest miljøforsvarlige teknikken i denne sammenheng, men vil i år tillate bruk av ATV, da vi er usikre på om felles helikoptertransport for samebyene vil fungere.

Motorferdsel på barmark medfører slitasje på vegetasjonen og strider mot formålet med å ta vare på naturen i nasjonalparken. I den forbindelse har fylkesmannen tidligere uttrykt bekymring for utviklingen i området, i brev av 25.03.2008 (brevet ref. 2007/3460-4) samt rapporter fra SNO om kjørespor blant annet østover fra Lainiovuoma sameby, samt stor markslitasje i det gamlekjøresporet over Devddesfjellet. Terrengslitasje i form av kjørespor er i første rekke knyttet til barmarkskjøring til og fra sommerboplassen, og i liten grad til barmarkskjøring ved samling og inndriving av rein.

Barmarkskjøring, terrengslitasje, revegetering og terrengforsterkende tiltak er tema i et samarbeidsprosjekt mellom Lainiovuoma sameby, forvaret og forvaltningsmyndigheten. På grunn av terrengslitasje på den gamle ruta over Devddesfjellet, er det nå opparbeidet en kjøretrase fra Devddesjavre til Cievccass. Tillatelsen begrenses derfor til å gjelde kjøring etter denne nye traseen Devddesjavre- Cievccasjavre.

For å redusere omfanget av terrengslitasje, og slitasje på den nye kjøretraseen, begrenses denne tillatelsen til å gjelde ATV uten tilhenger.

Selv om forvaltningsmyndigheten ikke har lovhjemmel til å regulere motorferdsel på utsiden av verneområdet, vil vi sterkt oppfordre til at de som får denne tillatelsen til å benytte den opparbeidede traseen også utenfor verneområdet.

Barmarkskjøringen kan også forstyrre folk på tur og stride mot formålet med friluftsliv i nasjonalparken. Det settes derfor vilkår om at tillatelsen bare gjelder for en- tur -retur.

Med disse vilkårene vil motorferdselen bli redusert til et minimum i forhold til det som er nødvendig for å få gjennomført skilt ut rein og få gjennomført kalvemerkingen.

Søknaden er vurdert etter prinsippene i naturmangfoldloven § 9-12. Vi mener det er grunnlag for å gi tillatelse til den omsøkte motorferdselen på vilkår. Vi påpeker at det ved aktivitet og ferdsel skal tas hensyn til at området er vernet som nasjonalpark, og at motorferdselen reduseres til et minimum

På dette grunnlag, og med de vilkår som er tatt med i tillatelsen, gir styret for Øvre Dividalnasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde Könkämä sameby tillatelse til motorisert ferdsel for 5 av sine medlemmer, til barmarkskjøring etter kjøretrasè Devddesjavre- Cievccasjavre i perioden 09.07-30.07.22.

Med vennlig hilsen

Bjørn Morten Baardvik
nasjonalparkforvalter

Kopi til:

Fjelltjenesten/v Ketil Letto
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark
Statskog SF

Postboks 700

9815 VADSØ

Postboks 63
Sentrum

7801 NAMSOS

Målselv kommune

Mellombygdveien
216

9321 MOEN

SNO/ ved Torbjørn Berglund